Ч. 122. Чернівцї, середа дня 13. (26.) жовтня 1904 р. Рочник XX.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З краєвої полїтики.

Вільнодумна більшість розпочала свою діяльність серед дуже неприхильних віщовань. А однак минуло вже пять засїдань, які є лише доказом того, що вони не стремлять до нїчого иньшого як до мирної працї, до переведеня в дїло реформ, які заповіли або бодай до проломаня дотеперішних привілеїв, щоб з часом осягнути все, що належить ся народови. Темпо роботи теперішної більшости соймової, передовсїм коли взяти під розвагу далекосяглість задуманих реформ, переходить доси всякі сподїваня. Маємо тут до дїла справдї із с о й м о м п р а ц ї, який зовсїм не похожий до давного, який знав лише твердо і уперто боронити паньских привілеїв. Коли давнїйше ухвала якої небудь комісиї була чимось нечуваним — нинї працюють усї комісиї з муравельною пильностию і приготовляють соймові обради, причім річеві замітки і внесеня меньшости зазнають найбільшої уваги як в комісиях так і в соймі. „Вільнодумні“ поводять ся із меньшостию незвичайно уступчиво, чого доказом безвпинні переговори „Вд. Союза“ із консерв. меньшостию, а оминанє того, щоб ужити своєї чисельної переваги. Доси тривають дїдичі упірно при старім привілею двірских обшарів. Коли в сїй справі „Вільнодумні“ починають які уступства, то лише ради переведеня виборчої реформи.

*

Нїхтоб і не надїяв ся, що зростаню мира стає на перепонї як раз той, що перший повинен би о него дбати. Митрополича резиденция ще не сита свого „триюмфу“ підчас послїдних виборів і йде із своєю головою на чолї дальше по шляху самопідкопуваня своєї поваги і церкви. Митрополит не лиш що толерує русиноїдство своїх підчинених, але забуває ся так далеко, що дає ще сему апробату. Ось підчас виборів до Видїлу краєвого силував ректора Тарнавского, щоб він не ґолосував на пос. др. Ст. Стоцкого й сам віддав свій голос на пос. Богосєвича, щоби релятивній більшости краю заподїяти нечувану кривду і позбавити місця в краєвім Видїлї. Міг же він віддати голос на якого небудь із прочих руских послів! Так само поступив собі він і при виборі заступника члена видїлу краєвого не віддаючи голосу на пос. Пігуляка. От яка справедливість і русинолюбивість у митрополити від коли перейшов із своїм високим чином на услуги волоских і вірмено-польских дїдичів. Але хто сїє вітер сам зіжне бурю.

Із клюбів і комісий.

Дня 21. жовтня відбуло ся засїданє к о м і с и ї к о н с т и т у ц и й н о ї під проводом прав. сов. пос. Відмана а при удїлї сов. краєвого правит. д-ра Лягарнера яко заступника правительства. В головній дебатї про проект закона, яким змінює ся *устав громадский і громадской ординациї виборчої для воєводства Буковини*, яку розпочав референт пос. др. А. Ончул, обговорено вельми річево принципи і провідні мотиви нового проекту і спрецизовано їх в приглядній формі. Референт піддав докладному обговорюваню основні постанови як вимаганє від членів ради громадскої, щоби вміли читати й писати, потрібне для сотвореня належної контролї над орудуванем грішми, відтак введенє чергованя при виборах ради громадскої, щоби в той спосіб переломити фактичний привілей поодиноких родин по сїльских громадах, бо через се надужитє зазнає громадске майно значного ущербу. Підчас дальшої дебати, в якій живий удїл брав пос. др. Гормузакі, порішено перевести нові постанови в закон із законно технїчних зглядів не у формі новелї але в дорозї нового закона, реципуючи незмінені параґрафи громадскої устави і громадскої ординациї виборчої.

Переведенє дебати в справі знесеня двірских обшарів відложено з огляду на переговори, які ведуть ся між консервативстами а членами „Вільнодумного Союза“, щоби узглядити згоду, яка завершить переговори. Референт пос. др. А. Ончул обговорив тимчасом поодинокі подробиці ґенеральної натури для цїлий інформацийних передовсїм норми що до належности до громади (§ 4. статута, який розширює круг членів громади) та постанови про обєм управнень поодиноких катеґорий членів громади (§ 9. статута, із яким стоїть в звязи також розширенє права виборчого). На сїм засїданє відрочено.

Слїдуюче засїданє к о н с т и т у ц и й н о ї к о м і с и ї (голова пос. сов. прав. Відман, заст. правит. др. Лягарнер) відбуло ся в суботу. Др. Авр. Ончул реферував в специяльній дебатї про проект закона що до зміни громадского устава і громадскої виборчої ординациї воєводства Буковини. В дебатї забирали голос посли др. Смаль-Стоцкий, бар. Гормузакі, др. Гальбан і др. Штравхер. Пос. Гальбан мотивує потребу сполуки слабших сусїдних громад в одну більшу, хоч тенденция єствуючого законодавства, як здає ся, є тому противна. Посол др. Смаль-Стоцкий підпирає сю сполуку, але замічує, що на роздробленє громад впливали часто марні, личні згляди, та що громади стремлять до дальшого подїлу і самостїйного автономічного розвитку меньших місцевостий. Через проект референта аби ухвалити лучбу громад проти їх волї дорогою краєвого закона — буде та справа полагоджена. В специяльній дебатї над постановами § 4. статута що до зміни границь принято за спонукою пос. д-ра Штравхера додаток про обовязок що до відшкодованя. Сю послїдну квестию рішить в конкретнім случаю видїл краєвий. Посол бар. Гормузакі і др. Гальбан заявляли ся за деякими змінами проекту, які становилиб обмеженє проектованого розширеня виборчого права і круга членів громади отже счеркненя одної постанови § 6. (в третім відступі буква в), у якій говорить ся, що до громадян належать і ті австрийскі горожани, котрі маючи 24 років житя поселили ся в громадї від 2 лїт а також елїминованя постанови § 9 (II. уст.) яка каже, що членів громади не можна виключити. Більшість комісиї заявила ся однак за незміненим принятем тих постанов. По більшегодинних обрадах полагоджено перших одинайцять параґрафів а відтак засїданє відрочено аж до вівтірка год. 11. рано.

Росия й Японїя.

Телеґрами.

Токіо. Росияни концентрують свої сили проти Курокого. Віддїл росийскої кінницї переступив ріку Танцію. Обі армії стоять чолом до чола, однак заховують ся ще бездїльно.

Льондон. Після депеші із Гуль наїхала балтийска ескадра росийска два рибацкі човна і затопила їх, причім згинуло вісїмнайцять рибаків. Ходить чутка, що росийска фльота стріляла на рибацку фльотилю. Одного анґлїйского капітана мали вбити.

Льондон. Анґлїйска преса заявляє, що в справі ґулльских конфлїктів не вистарчать анї оправданя анї поясненя. Треба домагати ся покараня винува-

---

Стефан Жеромскі. 3)

„ТАБУ“.

(З польського переклав Вол. Калинович).

(Конець).

Ясна зелень і незмірима ріжноманїтність видів, заглубленя широкого, соковитого листя і ритмічне колисанє високих стебел під подувом вітру — дїлали так на душу панї Еви, як деякі соки трав, що нївечать дїланє вбійчих отруй. Передовсїм милосердив ся над нею теплий і пахучий пільний вітер. Улягала обманови, що той хижий вандрівник опускає для неї смуглявї трави, що злїтає з пахучих цьвітів, найпаче тому, щоби єї обвівати і пестити, щоби висисати з єї чола піт, ввійти до легких, дотикатись нервів і кликати своїм солодким голосом в глубинї душі, над розшалїлими филями розпуки: приказую тобі, втихомир ся буре!...

Праворуч гостинця вела в поперек левади вузка доріжка. Єї вижолоблені колії ледви було видно під короткою, кучерявою травою. Трясихвістка як раз відлетїла в тамтой бік. І панї Ева пішла за нею, неначе через сон, знаючи, що не йде до зелїзничої стациї. Як довго йшла — не вміла би також сказати. Задержала ся доперва тодї, як заступив їй дорогу доволї широко розпростертий став. Увійшла на греблю, порослу високими травами; на другім кінци греблї видно було широкий, чорний дах млина, схованого за греблею і купинами густої гущавини. Ту стояли побіч справжні гаї тамтогорічної мертвої жовтої трощі, що жалісно шелестїли за найлекшим подувом вітру. Біля сього бадиля, що разило паню Еву, неначе спомин цвинтаря, стріляли з води перші гони очеретини. При них на мілкій водї терли ся до сонця риби — і що хвилї як женуть з сохлої трощі такі молоді сїтняги стрясли ся й тремтїли, немов у любовнім дрощи. Далеко в очеретї чути було солодкі переклики малих пташок, які злїтали з своїх місць, підіймали ся в гору а відтак опускали ся між кущі. По водянім зеркалї бігали між дрібними хвилями соняшні блески. Можна було думати, що й вони тремтять з якогось загального зворушеня. Панї Ева сїла на земли і незабаром почула таку велику утому, як би йшла без перерви десятки миль. По єї тїлї перебігало ще від часу до часу потрясаюче зітханє, але думки і почуваня відлетїли далеко від справжнього нещастя. Бачила довкола себе затишний кут, гущавину і воду, але дальше, неначе за тими явищами, запримітила докладно иньшу дивну яву. Виображувала собі, що знає знаменито, чому те все відбуваєть ся так, а не инакше, що проникає кожну річ і обіймає дрімучим поглядом усе, аж до остаточних границь.

— Яке те все безмилосердне, яке холодне, яке невмолиме... шепнула, дивлячись в простір остелений кущами, що з віддаленя були похожі до хмарок зеленавої імли. Як би я тут померла в тій хвили, як би я зсунула ся в воду і втопила ся, пожерли-б мене раки і хроби, а сеся вода грала-б надомною так само чудово, ті риби так само-б плюскали ся і та розкіш, що йде з розцвилої землї, йшла би так само для иньших...

Через частинку гірко зітхаючи, знова говорила до себе:

Хто упадає, той мусить гинути. Смерть приходить до нас не з бундючним мечем, не зі зрадливим кинджалом, але з брутальним ножем різника. З усьміхом єабиває після своїх прав, після свого обрахунку... Не маєш милосердя в тім усїм... Ох, а чомуж ми його відчуваємо, по що і на що?...

По хвили, гірко плачучи, осунула ся лицем на землю. Дуже довго лежала так розбита в собі і немов в нїчо обернена. Доперва свист якогось потягу, що з далека перебігав рівнину, обудив єї і нагадав єї дїйсність. Поспішно встала, очистила сукню і мерщій удала ся в сторону желїзничого двірця, котрого червона дахівка яскраво виднїла на виднокрузї. Коли задихана від скорого ходу перебігла дворець і опинилась на46 перонї, щоби дізнатись, коли відходить найблизший потяг до міста, побачила „того пана“. Стояв опертий о жовтий частокіл, мав як звичайно спущені очи, які мимо того бачили найменьшу подробицю і усьміхав ся по свойому. Коли ввійшла на перон, раз тільки підвів на неї очи, але она сейчас зрозуміла їхний вираз, бо они говорили до неї яснїйше, чим слова: — як хочеш, щоби я віддалив ся, зникну безпроволочно...

„Той пан“ був рисовником в

тих офіцирів і задержаня дальшої плавби балтийскої фльоти.

Льондон. Російский посол Бенкендорф уповажнив заступника Дон Лїнес аби в его імени сказав анґлїйскому народови, що після его думки пожалуваня гідна подія прочім без значіня.

Буковиньский сойм.

(5. засїдане з д. 21. жовтня 1904).

В доповненю справоздання послїдного соймового засїданя із дня 21. жовтня подаемо внесене посла Николая Василька і тов. в справі заложеня середної школи в Вижници; внесене пос. д-ра Штравхера і тов. в справі попираня промислу; внесене тих самих послів в справі заложеня самостійної державної низшої школи реальної. Відтак відчитав маршалок кр. бар. Юий Василько подяку цїсаря за зложені ґратуляциї сойму. По сїм відчитано інтерпеляцию посла Ляндвера і тов. до президента краю в справі способу виарендованя в ц. к. дирекциї пропінацийного фонду, також отсї інтерпеляциї:

Примірний пастир.

Інтерпеляция посла Пігуляка, Ник. Василька і тов. до краевого президента як правительственного заступника:

Федора Берло в Плосцї тяжко жалуе ся в листї на місцевого пароха і повідомляючи про се послів, просить о поміч або о відповідну пораду. Лист сей звучить: Дорогий Пане депутате! Довідую ся від людий, що пан депутат щирим заступником руского народа, тим то і я позволю собі приступити до Вас і просити Вас о поміч в кривдї, яку менї заподїяно, або щоби Ви менї принайменьше показали дорогу, на якій би я могла знайти мое право. Буде вже майже чотири роки, як мене в церкві висповідав панотець Тофан. При сповіди казали панотець, аби я присягла, що не буду більше із жадним чоловіком стосунки мати. Я правда, що маю чоловіка, але з ним не жию, то все не хотїла присягати. Я одже не хотїла присягати, а панотець з тої причини не хотїли мене далї сповідати. Я пішла без сповіди з церкви і сказала, що як панотець мене не сповідають, то я не буду до церкви ходити. Тогди звергли панотець з себе церковні річи і казали до людий: *Ви даскали і ви люди, абисти сьвідомі, що сегодня через суку не буде служби.* Панотець казали, що я своеми словами Божу церкву і панотця образила і він мене запхае на 6 місяцїв до кріміналу. Я думаю, що панотець може се зробити, і післала чоловіка, аби его просив аби він мене не скаржив. *Панотець приобіцяв менї дарувати і не скаржити мене, як ему дам 100 левів. Я ся бояла, і згодила ся і дала ему 45 левів.* Жиди були злі з панотцем і казали менї его до суду тягати. Я би була дуже радо его заскаржила, бо він мене обтуманив, а *адуканти в Путилові не хотїли скаргу робити і так до сегодня не могла я нотаря заскаржити.* Я се розповідала ученим людем, і они менї казали, що панотець не сьмів то робити. Я дуже бідна жінка *посилаю четверо дїтий до школи і продала послїдну корову, щоби дати гроші панотцеви.* Через ті гроші, щом дала панотцеви задовжила я ся дуже а *далї виженуть мене довжники з хати на вулицю.* Нема кому менї помочи, бо нїхто не хоче против панотця виступити. Прошу вас дорогий і щирий пане депутати із паном Владиков поговорити, аби панотець мінї мої гроші віддали а я буду за вас щирі молитви говорити, аби вам Пан Біг дав здоровля і щастя. Цїлую Вам руки Федора Берло в Плосцї п. Селетин (Буковина).

Сеся подія так важна, що про неї треба на кождий случай подати до відомости як найширшому загалу. Як се тільки правда, то належалоб на осторогу иньшим, від такого публичного функционаря, що забувае про свої обовязки, і від такого шкідника освободити нарід і очистити сьвященичий стан. Як се однак нїкчемна клевета, тодї належалоб оклеветаному душпастиреви дати прилюдну сатисфакцию і показати перед загалом, під як некорисними условинами приневолені сьвященики сповняти свою велику місию. З легкозрозумілих причин не можуть рускі посли звернути ся в тій справі до Его Впр., як сего жадае ся в листї. Тому то низше підписані звертають ся до президента краевого з просьбою, щоби приказав сю справу, про яку е бесїда, як найосновнїйше розслїдити, щоби сторону, яка завинила, заслужено покарати а невинну сторону взяти під потрібну охорону.

Чернівцї, дня 21. жовтня 1904.

Єротей Пігуляк, Николай Василько, Левицкий, др. Смаль Стоцкий. Калитовский, Малик.

Польскі „Einschub-и".

Інтерпеляция послів Ник. Василька, д-раОнчула, Відмана, д-ра Штравхера і тов. до ц. краевого президента в справі задуманого імпортованя польского урядника як краевого совітника судового в Чернівцях.

При ц. к. судї краевім в Чернівцях мають в найблизшім часї бути обсаджені дві а зглядно три посади краевих совітників судових (як обсадить ся посаду по недавно помершім сов. Ґриґоровичу).

Проти постанови сенату Черновецкого суду краевого і мимо того, що на Буковинї е численний вибір старших і молодших судиїв, які під кождим зглядом для тих посад знаменито кваліфіковані, предложив сенат ц. к. Висшого суду краевого у Львові для тих посад, primo loco п. Войтасевича, який тепер в президиї висшого трибуналу судового і мимо того, що він як Галичанин не знае буковиньских краевих мов і мимо того, що его управляючого поданя зовсїм не було в судовім трибуналї першої інстанциї.

Підписані запитують ся п. краев. президента, чи він готовий повідомити про се пана ц. к. президента мінїстрів, що таке імпортоване мусить ся уважати неоправданим упослїдженем тутешних судиїв, але не меньше також великою шкодою для сего краю, як се в судівництві на Буковинї ствердили дотеперішні досьвіди.

Чернівцї, д. 21. жовтня 1904.

Николай Василько, др. Смаль-Стоцкий, Пігуляк, Левицкий, Др. Скедль, Відман, Др. Ончул, Лянґенґан, Др. Штравхер.

Відтак здавав Є. Маґн. др. Тарнавский справоздане видїлу кр. в справі даровизни ґрунту для будови ц. к. унїверзитету в Чернївцях. Референт в своїй просторій промові зазначив, що високі жертви, які населене приносить для унїверзитету уповажняють нас до надії, що сеся институция як доси, так і на дальше буде служити культурному поступови на Буковинї і научним потребам молодїжи усїх народностий сего краю.

В дискусиї над сею справою промовив по Ник. Васильку пос. Лупу, домагаючи ся основаня на черн. унїверзитетї катедру румуньскої історії. Підчас его промови дуже характерно висловив ся в „цвішенруфі" пос. Гальбан в ім. Поляків „Ми застерігаемо ся, щоб нас ідентифікувати із Славянами"! Відтак промавляв пос. Гальбан, виказуючи що черн. унїверзитет анї не плекае властивої науки анї не е огнищем науковим для сходу. Пос. проф. Скедль виказував цифрами, як дуже по мачошеному трактуе держава черновецкий унїверзитет.

Пос. Калитовский із питомим собі гумором змалював недостачі унів. бібліотеки і поставив резолюцию, щоб правительство належно еї вивінувало. По промові пос. Відмана, який нагадував правительству его обовязки а не лиш вимаганя жертв від міста і краю ухвалено даровизну, землї і поставлені резолюциї.

Слїдуюче засїдане нинї о год. 4 по полудни.

ПОХОРОНИ бл. п. ЕВГЕНЇЇ ЯРОШИНЬСКОЇ.

Серед сумного настрою і безмежної туги прийшлось Буковинцям пращати ся в останне з пом. Евгенїею Ярошиньскою.

Настала понура осїнь, пожовкле листе спадае з дерев, настали тільки спомини з красших лїт весни, тої юности, що скріпляе наші сили до житя, повного печали і болїзни. А „жизнь безконечная" — се найкрасший акорд тої зболїлої душі, се справдїшний „monumentum aere perennius" передвчасно погаслого таланту в осїнних днях...

Осїнні днї!... Які ви лукаві, невмолимі! В найкрасшім розцьвітї еї житя, після вимріяних надїй на виличну будучність, в часї громадяньскої і письменьскої дїяльности, в половинї еї трудящого житя довело ся нам ховати Покійницю осїнними днями.

З черновецкої громади Русинів не бракло майже нїкого. Рускі посли, уся наша інтелїґенция, академічна молодїж, учительство, ученики, усї були присутні, щоб попращати ся з тою, що тїшила ся загальною симпатиею і пошаною.

З мурів шпитальних посував ся похоронний похід ведений о. сов. Манастирским в сослуженю пятьох ще сьвящеників здовж ул. семиградскої аж до катедри. Тут внесено тлїнні останки а сьвященики відправили панахиду. Після останнього цїлованя і після промови о. Семаки, котрий подав образ еї примірного житя і еї заслуг коло жіноцтва а загалом і руского народа, відсьпівав хор семинарскої молодїжи „Вічная память" а хор „Бояна" похоронний псалом. Похорони бл. п. Евгенії відбували ся при небувалім здвизї народу. До кого лише на рускій Буковинї вспіла долинути сумна вістка про еї передчасну кінчину, ступав за еї смертним возом. Віддати сю послїдну прислугу прийшло до 2 тисячів народа.

З катедри посував ся похід дальше ратушевою улицею, ринком а вкінци рускою улицею аж до цвинтаря. Через цїлу дорогу невмовкали жалібні звуки похоронних пісень хору молодїжи, від яких прямо пукало серце.

Жадоба житя супроти невтомимої смерти, яка се важка боротьба! Відвічна трівога перед смертию затроюють найкрасші хвилї нашого житя; а та смерть!... Она спокійна для спокійних душ, еї нема що лякати ся!

Перед брамою кладовища перебрало домовину на свої плечі шістьох академ. „Січовиків", щоб занести тлїнні останки свого незабутного члена-добродїя, на місце вічного супочинку...

По довершеню сумного похоронного обряду наступили численні промови. По духовній бесїдї о. Брендзана, в імени учительства руского, яке стратило найкрасшу свою співробітницю промовив інспектор Попович, в імени руских товариств др. Осип Маковей, по нїм академ. Катеринюк а відтак в імени акад. тов. „Січ" п. Весоловский, в імени руского жіноцтва п. Малицка а в імени письменників проф. Яричевский.

Посипались слова, немов кервані коралї з намиста.

якімсь технїчнім бюрі. Панї Ева вже давно, ще перед хоробою мужа, стрічала ся з ним на своїй дорозї, але він не був еї лично звісний. Виходячи вечером з фабрики запримічувала його будь то скритого на бічній лавцї, між кущами садку, будь то, коли пересував ся побіч муру сусїдної улицї. Знала від одної приятельки, що се дуже порядний, „суспільний" фацет, знала рівнож — вже не від приятельки, але з власного інстинкту, — що він знае цїле еї житє, читала нераз в перелїтних блисках його поглядів, як він над нею чутливо милуеть ся, чи може — як дуже еї кохае. Цїнила в нїм те, що не шукав знакомости, щоби еї не наражувати на людські обмови, що він вдоволяв ся короткими поглядами еї особи з далека, раз на добу, часом тільки раз на два і три дни...

Все те пішло впрочім в цїлковите забутє від часу страшного нещастя, відколи Генрик Домбровський збожеволїв. Тодї жила в такім упадку духа, що кожна веселїйша думка наповняла еї забобонною трівогою і була причиною болїсних докорів совісти. Мала нагоду стрічатись тодї з незнакомим, але не вміла би совісно відповісти, чи се було в снї, чи на яві. Знала тільки, що був еї милий, як спомин найлїпших днїв житя, коли ще і над нею сьвітило сонце...

Уздрівши его на двірци, цофнула ся сейчас до почекальнї, кинула білет і усїла на деревяній лавцї. Через вікно видїла молодого чоловіка. Стояв, як перед тим, держучи в руках велику китицю блїдо-синїх фіялків лїсових і споглядав на ті цьвіти. Пізнїйше відійшов звідтам і проходжував ся вздовж перону. Мимоволї вдивляла ся в його мягкий капелюх, осяяний сонїшним сьвітлом і який чудово згоджував ся з ясним волосем, оглядала його гарну лїтну загортку, китицю цьвітів, повільні его зручні рухи і слїдила очима кожний крок „пана". Вибухи терпіня спалили цїлу глубину еї душі, наповняючи еї заразом немов піском і попелом; якийсь дим запоморочив мозок, а серце не було в силї буквально нїчого відчути.

Надбіг потяг. Панї Ева скоро всїла до воза і найшла ся в малім і пустім передїлї. О хвилю пізнїйше ввійшов туди еї поклонник. Він сїв в кутї і, як перед тим, придивляв ся своїм цьвітам. Потяг сейчас рушив. Панї Домбровська не відвертала очий від краевиду, який пересував ся за шибою і оставала в своїй закостенїлости, здавалось, що скорий біг потягу еї уносив, уносив... Небавом почула на собі погляд товариша дороги. Видїла, як він в тій хвили глядить на неї, чула з якою розшалїлою нетерпеливостю вичікуе одного еї погляду, знаменито розуміла його тугу за таким поглядом місяцями, а може роками...

І нараз серце в нїй затремтїло. Забажала пристрастно поглянути на чоловіка, побачити його обличе, усьміх і очи, очи.

— Чому маю терпіти, що я завинила? — спиталась бунтівничо.

Учула в собі знеохоту до всяких терпінь, таку велику, що наколиб тільки встав, взяв еї в свої обійми, оперла-би голову на його грудях, викликала б усю свою недолю і пішла з ним, куди-б самий захотїв, щоб тільки вирвати з серця той біль, який еї точить. У неї обудив ся увесь земний еґоїзм: на що терпіти, на що змагатись з конечностию, якої нїщо на землї не переможе?

Еї голова, сперта о деревяну дошку над лавкою, хитала ся безвладно до такту з бігом воза, на лици показував румянець, жаркий неначе огонь...

Щоби його укрити, піднесла ся з місця і станула у вікнї. Зелені поля і левади втїкали в безкраю далечінь. На виднокрузї видко було все тільки високий, червоний комин шпиталю божевільних. З того комина виділяв ся раз-в-раз бурий клубок диму. Панї Ева дивилась на той дим уважно і в гуркотї колес, що вдаряли о шини, учула знова прокляті слова:

— Стоять на сторожі гробів, що просять о сльози й кохання, бути лиш тїн'ю...

Розпізнавала зміст сих слів затерплим серцем і чула навіть їхнїй болїсний звук. Не був се одначе голос еї мужа. Се був якийсь голос, нїчий. Сїла па своїм місци блїда, з затисненими губами. Опираючи ліву руку на лавцї доторкнулась китицї прилїщок. „Той пан"

Погода в отсих осїнних днях була прихильна, лагідно-холодний вітрець повівав, а листе шелестїло сумно, нужно.

А сльози лились з очий участників дрібненькими ручаями, а жаль стискав серце... Смерть в осїнних днях, яка она невмолима, яка насильна, яка она страшна.

Бесїдники промовили до серця усїх присутних. Чи то панї Малицка, зазначуючи поетичними порівнанями великі заслуги Покійницї — жінки в цїлім того слова значіню, чи то п. Весоловский зображуючи єї душу й характер чисту мов сльозу, чи то п. Яричевский представляючи єї заслуги для українського письменьства. Усї промови немов себе доповняли, а туга, жаль і поезия зливались в чудову гармонїю, що для зболїлих душ участників була неначе животворним бальзамом, в отсих осїнних днях. Бо йдучі у сїм похороннім походї чули всї біль і жаль. Але вертаючи з нього вертаючи від сеї великої могили, „до якої стежка не заросте терном забутя“ відчував кождий, що задачу свою покійниця довершила, що память єї в народї — незабутна.

В. К.

НОВИНКИ.

Чернївцї, 25. жовтня 1904.

В справі виборів до ради міста Чернївцїв відбуде ся в середу о 6 год. вечером в сали „Народного Дому“ нарада, на яку підписані рускі радні запрашають усїх руских виборцїв *Волод. Ясеницкий*, надсов. суд. *Др. Волод. Филипович*, дир. шпит. кр.

Із судейских кругів. Суд. авск. п. Михайло Догомиля зложив в президиї висшого суду краєвого у Львові судейский іспит із дуже добрим успіхом.

Основанє „Сїчи“ в Реваківцях відбуде ся невідклично сеї недїлї 30. жовтня о год. 1 по пол.

Із тов. руских студентів „Союз“. На загальних зборах, які відбули ся дня 23. с. м. випав вибір старшини ось так: Голова: канд. філь. Пантелеймон Клим, заступн. голови: канд. філь. Лев Токарик, секретар: студ. філь. Володимир Брендзан, касиер: студ. філь. Філимон Ґріґорий, контрольор: канд. прав Іван Вишньовский, архівар: студ. прав Андрей Алеськевич, бібліотекар: студ. філь. Плятон Міґуля, господар: студ. прав Сидір Цурканович, заступники виділових: студ. теоль. Юрій Падура, студ. філь. Ґалензовский, студ. прав Николай Руснак і студ. теоль. Петро Катеринюк. Головою „Лїтературно-наукового кружка“ є: студ. теоль. Володимир Карбулицкий, его заступником: студ. філь. Ґалензовский. — *Пантелеймон Клим* голова, *Володимир Брендзан* секретар.

Новий кіш Січовий. В недїлю на 30. жовтня о 11. год. перед полуднем відбуде ся в Іванківцях сьвяточне отворене новозаснованої „Сїчи“ з звичайним дневним порядком, на котре, понеже осібних запрошень висилати ся не буде, отсим так дооколичні посестри „Сїчи“ як і всїх прихильників сїчового руху запрошуеть ся. Прибувайте братя і сестри численно аби возвеличати се важне народне сьвято — З поважанем *Тріфон Лїкиерда* т. ч. кошовий, *Дорофтей Косменко* т. ч. справник.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Корчешти, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся в недїлю, дня 6. листопада с. р. в 2-ій годинї по полудни в льокали шкільного будинку з слїдуючим порядком дневним: 1. справоздане про дїяльність касової старшини. 2. Розширенє пожички з 200 кор. на 400 кор. 3. Відступленє дивидендів на покрите коштів будинку читальняного. 4. Вільні внесеня і запитаня. — *Дмитро Антонюк*, начальник.

Сходини з танцями. В суботу дня 5. падолиста б. р. уладжує „ґімн. товариство „Українький Сокіл“ сходини з танцями в сали Народного Дому. Стрій візитовий. Початок точно о 8. годинї вечером. Вступ стоїть 1 кор. 40 сот. — *О. Сьвітлик* справник, *М. Левицький* голова.

Збори буковиньских учительок в справі орґанїзациї відбуде ся в четвер дня 27. о 11. год. пер. пол. в сали вис. школи реальної. — За комітет: *Ант. Юркевич*, *Ів. Лїндес.*

На руки „Рускої Бесїди“ наспіли ще отсї кондоленцийні письма по причинї скону бл. п. Евг. Ярошиньскої: Львів. Своїй неструдженій співробітници і великій приятельцї рускої молодїжи Евгенїї Ярошиньскій шле на домовину вдячна редакция „Дзвінка“ а з нею й виділ „Руского товариства педаґоґічного“ вирази глубокого суму жалю а заразом і поклону. Честь і слава великій патріотцї. Бережани. Щиру слезу жалю на могилу звслуженої поетки Евгенїї Ярошиньскої шле товариство „Жіноча громада“ в Бережанах.

Замість вінця на домовину бл. п. Евг. Ярошиньскої зложили в нашій редакциї Ольга і др. Володимир Кобилянський 10 кор. на руску бурсу в Кіцмани а 10 кор. на руско-селяньску бурсу в Чернївцях.

Русиноїдний урядник. Які то люди важать ся зневажати наш нарід, нехай послужить отся характеристика лужаньского начальника стациї Фрілїнґа, про якого мова в звісній інтерпеляциї посла Пігуляка. Наш дописуватель пише: „Дуже мене зчудувала зухвалість лужаньского начальника, бо думаю, що він нїяк не має причини до таких вчинків. Такий чоловік повинен скромно і тихо сидїти та Богу дякувати за незаслуженє щастє, але видко, що саме отсе щастє збаламутило слабу головку сего сумного героя. Лужаньский начальник стациї то син бідної галицкої жидівки, він самий скінчив народну школу, а до дальших наук не брав ся, — видко за тяжко єму приходило. Таж і не диво, що его простенький розум не дуже то поширшав, але вистарчив, аби Зиґмундзьо розпочав кариеру яко звичайний стацийний робітник в Новоселици. Задля щасливих відносин (про се дало-б ся дещо сказати) став він навіть урядником, а недавно вихрестив ся і оженив ся з Полькою. Отсе незвичайне щастє так дуже збаламутило его, що він почуває себе здібним до всего, до найтруднїйших і найважнїйших річий; він навіть бере ся до полїтики. хоч — се знаю докладно — навіть не знає, що властиво означає се слово; ба, п. Зиґмунд певно навіть не розуміє, що то властиве є ті „Jungrutene“, — хиба що єму се витолкував его портиер, польский патріот Скіба! Але що-ж, треба прецїнь перед своїм начальством повеличатись якоюсь енерґією, а що в Лужанах вже бували русиноїдскі вчинки не лише названого портиера Скіби, але навіть висших урядників (пригадаю лише заборону леґальної аґітациї за п. Пігуляком робітникам зі сторони Управи руху!), то Фрілїнґ набрав відваги... Та мабуть гірко заплатить за свою буту. Треба вже раз поставити приклад на осторогу для тих, котрі думають, що руский нарід можна зневажати безкарно, а може навіть ще надїють ся за те якої нагороди... А то дїйдемо до того, що такі справдї нещасні людцї, як Фрілїнґ, станут ще більш зухвалі і тому ми Русини на провінциї, котрі се найбільше відчуваємо на собі, дуже вдячні нашим послам за ту інтерпеляцию“.

В недїлю відбули социялдемократи численні збори в Празї, Львові, Бернї Будїшинї, ухвалюючи резолюциї за заведенем загального права виборчого. Після зборів йшли вічевики улицями міста сьпіваючи робітничі пісні й підносячи оклики за заведенем загального голосованя. Конфлїктів не було нїяких.

Учительство в Долїшній Австриї. В Відни відбули ся дня 19. с. м. численні збори учительок, щоби заманїфестувати ся против заборони подружа учительок і реформи платнї учительок ухваленої соймом долїшної Австриї. Сойм признав більшу платню учителям і віднїс ся неприхильно до учительок, тим то учительки скликали віче, щоби сю справу основно обговорити. Референтка п. Найгаймер піддала заказ подружа острій критицї, заявляючи, що заказ подружа є „обмеженем личного права самопризначеня“ і що сприяє тільки незаконним формам подружа. Свою промову закінчила реф. отсею резолюциєю: „Закон постановляє, щоби учительки в разї заключеня подружа добровільно зрекли ся служби, позаяк їхнє званє є наслїдком социяльної еволюциї і що учительки на случай, єсли би мали можність заключити подружє, мусїли би зректи ся подружа. Се не є нїчим иньшим як тільки вимушеним целїбатом. Збори заявляють ся з педаґоґічних і етичних зглядів против сеї постанови. Учительки вважають квестию целебату квестиєю культури а установленє невідданя поважною небезпекою для морального уровеня усеї суспільности і надїють ся, що правительство відкаже своєї санкциї“. Резолюцию принято одноголосно. Учителька Кавдернак домагала ся побільшеня платнї учительок, заявляючи що задуманє побільшенє платнї учительок з огляду на чим раз прикрійші условини житя є невистарчаюче одвітно працї, званю і одвічальности учительок. Референтка домагала ся також побільшеня постійничого. Крім того ухвалено вручити в тій справі мемориял намістникови. Того самого дня відбули ся також збори учителїв також в справі обговорюваної постанови сойму долїшної Австриї. Посол Зайц вважає сесю постанову оружем антисемітскої партиї і остро скритикував закон в справі учительскої платнї. Учитель Гельман поставив кілька резолюций, домагаючи ся м. и. також о рівноправність учительок і учителїв, о побільшенє платнї, постійного уреґульованя службових лїт і т. и. Серед оживленої дискусиї постановлено ще резолюцию, з застереженем против того, щоби реґуляцию учительскої платнї переведено коштом сїльского населеня.

Новозаснованє товариство для охорони зьвірят просить нас о випечатанє отсего поклику до буковиньского населеня:

„Ми служимо людству, коли служимо людяности“.
Ґете.

„Се майже сором для нашого рідного краю, що знущаня над звірятами кличуть о пімсту до неба. В першій мірі терплять найбільше конї від жорстокости своїх керманичів. Майже що дня, а головно в часї ярмаркових днїв, можна побачити обурючі докази сего. Такі видовища впливають на населенє дуже депримуючо, а передовсїм на чутливу молодїж. Мимо того, що істнують острі закони против катованя звірят, то орґани, які покликані до переведеня сих законів, а іменно полїция і жандармерия, за малочисленні, щоби запобігчи тим анормальним відносинам. Задля того введено в житє: „Буковиньске товариство краєве для охорони звірят“. Сесе товариство поставило собі за задачу, запевнити значінє і поваґу законів против катованя звірят. Осередком товариства є столиця краю Чернївцї, его дїяльність розпростирає ся на цїлий край. В усїх місцевостях повинні уповномочнені працювати в дусї товариства. Членьска вкладка виносить 50 сот. на рік. Земляки, що відчуваєте людяність, приступайте усї, котрі високо цїните честь нашого дорогого краю і які хочете запобігчи зростаючій жорстокости і варварству, охочо в члени нашого товариства і дїлайте в вашім кружку для наших цїлий! Тямте на реченє в біблїї: „Справедливий милосердить ся також над худобою“ нуже до дїла!

Дефравдация банкового возьного Єнера. Недавно тому дефравдував банковий возьний Єнер 235.000 кор. на шкоду центрального банку нїмецких щадничих кас. Аж ось довело ся полїциї вислїдити Єнера і его спільників. Зі слїдства виходить, що дефравдация Єнера була результатом пляну кільканайцяти осіб під проводом Ґотштайна. Сего то панка арештовано в Ліберцу і при ревізиї знайдено при нїм 5900 кор. Ґотштайн зізнав, що у одного з приятелїв у Відни лишив пакунок, де малоб бути 100.000 кор.; приятелеви сказав, що там містили ся фотоґрафії і папери. І справдї зроблено ревізию в помешканю того приятеля Ґотштайна і знайдено той пакунок з грішми. У брата увязненого урядника тов. обезп. „Ґерманїя“, знайдено 27.000 кор., в наслїдок чого его арештовано. В тій дорозї удало ся полїциї увязнити Єнера і майже усїх его спільників і відставити до карного суду в Відни.

Люеґер і социялїсти. Долїшно-австрийске намісництво заборонило походу із смолоскипами, яким віденьскі антисеміти хотїли звеличати 60. уродини Люеґера, викликало дуже бурливі дебати в долїшно-австрийскім соймі, підчас яких в оборонї заказу виступив лише один соц. дем. посол Зайц, за що его по скінченім засїданю при виходї розлючені антисеміти словно і чинно зневажили. Социялїстичні демонстрациї розпочали ся вже при посьвяченю паматкової криницї в суботу а зросли ще більше в сам день Люеґерових уродин. Проти киненої Люеґером обиди що сьвяткуючі, 1. мая робітники є „Lumpen“ протестували в той день социялї демократи демонстрацийним походом перед віденьским ратушом, в якім брала кількатисячна товпа. Численні віддїли полїциї позамикали дороги, що вели до ратуша. В серединї полїцийного кордону находило ся кілька сот прихильників Люеґера, що на демонстрацийні оклики социяльних демократів і сьпіванє робітничих пісень відповідали окликами в честь Люеґера і сьпіванем „Боже буде покровитель!“ Демонстрациї тревали до години пів до семої вечером. Надзвичайного не лучило ся нїчо. Арештовано 24 осіб.

Аполїнарий Яворскі, презес віденьского кола польского помер скоропостижно в понедїлок рано у Львові.

Надіслане.

Подяка.

В нашім невимовнім горю-смутку по передчасній утратї нашої незабутної Женї дізнали ми стілько доказів сердешного співчутя з усїх сторін України-Руси, що не годні всїм з осібна подякувати за ласкаву відраду-потїху. Робимо се проте в сїй дорозї, дякуючи сердешно впр. духовеньству, о. радникови-митрофорови Олександру Манастирскому, о. протоєреєви Іванови Бежанови, оо. професорам Денисови Єремійчукови і Евгенїєви Семацї, о. катихитови Корнилови Бриндзанови і о. дияконови Михайлови Урсулякови за прегарну похоронну відправу і за надгробні проповіди, Хв. товариствам „Народному Домови“, „Рускій Бесїдї“, „Рускій Школї“ акад. „Сїчи“ і „Кружкови українських дївчат“ та Черновецкій філїї тов. „Руска Школа“ за гарні вінцї і посмертні оповістки; вп. пп. інсп. Поповичови, проф. др. Маковейови й Яричевскому, акад. Весоловскому і Катеринюкови та панні уч. Малицкій за прегарні прощальні промови, вп. руским послам, і всїм тай кождому з осібна, хто взяв личну участь в похоронах, хто переслав нам кондоленцийні телеґрами чи письма. Спасибі всїм за оказану незабутній покійницї послїдну честь, що було милою полекшою для наших зболїлих сердець!

Родина Ярошиньских.

положив їх обік місця, яке она зайнала перед хвилею. Панї Ева взяла в руки ту китицю, тримала єї на колїнах і, не бачучи нїчого крім синьої барви принадних цьвітів, шептала в думцї до себе: — запізно, запізно... Довго так сидїла прикована думками. Коли врештї піднесла очи, були они дуже сумні. З часом розвязала китицю з усьмішкою, яка розяснила єї лице як блиск сьвітла, опускала ті цьвіти на поміст малими вязками, аж до останньої. Тодї поглянула на свого товариша і сказала тихо, немов оправдувала ся і просила о вибаченє:

— Мій муж хорий, дуже хорий...

Молодий чоловік сидїв без руху аж до найблизшої товарової стациї під самим містом. Коли потяг задержав ся, поспішно вийшов з передїлу, ступив на рампу і скорим кроком звернув ся в сторону міста. Панї Ева довго ще виділа його ясне волосє і чула відгомін його кроків глухий, глухий...

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дїтий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найлїпшої сорти.

Товари футряні. Найбільший вибір дамских боа, як також всїлякого рода зарукавків. Послїдна новість. Шапки для хлопцїв, перскі кучми і иньші суконні шапки.

Товари зимові і вовняні. Правдиве Єґеровске і Д-ра Лямана біле, рукавички, огрівачі пульсів і колїн, огрівачі стїн, паньчохи правдиві вовняні, хусточки, онучі, чепцї і. т. и. для пань, панів, дївчат і дїтий.

Конфекция блюзок Ґольфа і камізельок для пань, панів, дїтий, дївчат, до того жакети і чепцї.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найлїпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопцїв і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Артикули до польованя. Револьвери, рушницї найріжнороднійшої конструкциї і амунїция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начине, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Склад дамских і мужеских американьских черевиків незрівнаної якости виробу Гатгавая Зоуле і Гарінґтона в Бостонї.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне корабельно-перевозове тов. в Трієстї.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівцї, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

44 (3—10 с. н.)

---

10 дека чеколядових обламків 10 кр.
1 кільо „ „ 95 „

Ручить ся за чистість, без мучної перемішки. 51 (1—24)

До набутя в торговли делїкатесів

Кароля Шіфера

Чернівцї, улиця Темпля число 1.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми в Ринку під ч. 5 в готелю під „Чорним Орлом“

МАҐАЗИН ОДЯГІВ

для панів дам і дїтий.

Маючи поверх 20-лїтну практику в тім заводї — свого часу оба затруднені у загально знаної фірми **Якова Ґольда,** — маємо надїю що Вп. П. Т. Публика як передше фірму Якова Ґольда, так і нашу ново отворену буде посїщати, а дякуючи вже з гори за довіре, запевняємо, що в кождім зглядї вдоволимо Вп. П. Т. Пиблику і пишемо ся

з гл. поважанем

Тайтлер і Штернберґ

маґазин одягів.

СТАЛІ ЦЇНИ НАЙДЕШЕВШІ!!

30 (20—25)

Цїни їзди до Америки

першоклясовим поспішним і почтовим парівцем. — Їзда через океан тріває 6 день.

Проста лінія без пересїданя.

Цїни їзди III. клясою:

з Гамбурґа до Ню-Йорку . . . . К. 118.—
з Антверпії до Канади (Quebec). „ 94.—

45 (4—6 с.)

розуміє ся з цїлим утриманем через час їзди на корабли. — Всяких иньших інформаций що до їзди в **Полудневу Америку, Африку** як також їзди для приємности **по середземнім морю** удїляє концесіоноване ц. к. міністерством справ внутрішних **бюро подорожне** (лїнія Гамбурґ—Америка) в Чернівцях,

Герман Мітельман, улиця Ратушева ч. 11.

ВІДОЗВА.

При надходячім сезонї осьміляю ся звернути Вп. П. Т. Публицї увагу на мій

склад ріжних приборів

додатків кравецких,

котрий заосмотрив я **в найбільший вибір названих товарів,** а то: в материї шовкові, плїши, кльоти, гафтки, стелївки, дивани, ріжнородні тканини і т. п.

НОВОСТИ в крепах, ґазах, тюлях, (ручної роботи) атласах, тріко і шовках, як також в білю і Glacè-рукавичках.

Склад всїх артикулів з маркою: Д. М. С.

О численні відвідини упрашає

Кароль Гельфан.

Чернівцї, ул. Головна (Hauptstrasse Nr. 13.)
(в сусїдстві **Дорнбавма.**)

39 (10—10 с. н.)

Дентистичне Ателїє

Бернарда Сальтера

в Чернівцях, ул. Кароліни ч. 8.

поручає Вп. П. Т. Публицї всї свої у круг того званя входячі роботи.

32 (—)

Найкрасше і відповідне виконане по найнизших цїнах.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагнїток

Чернівцї,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Юлїяна Майнля

мішанки палених кав, для знатоків, найлїпші

Філїя в ЧЕРНІВЦЯХ

ул. Ратушева ч. 17.

50 (1—10) с.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.